

09.05.2019

**LAUSUNTOPYYNTÖ HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI
GENOMIKESKUKSESTA JA GENOMITIE TOJEN KÄSITTELYN EDELLYTYKSISTÄ**

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Genomikeskuksesta ja genomitietojen käsittelyn edellytyksistä. Lausuntopyyntö ja luonnos hallituksen esitykseksi julkaistaan mahdollisimman pian myös ruotsin kielellä ja varataan yhtä pitkä lausuntoaika kuin suomenkieliselle esitysluonnokselle.

Sosiaali- ja terveysministeriö on aiemmin pyytänyt lausunnon tätä lakiehdotusta edeltäneistä genomikeskustyöryhmän arviomuistiosta sekä luonnoksesta hallituksen esitykseksi genomilaiksi. Nyt lausunnoille lähetettävää hallituksen esitystä on lain jatkovalmistelussa kehitetty huomattavasti edellisellä lausuntokierroksella saatujen lausuntojen perusteella. Lakiehdotuksen keskeiset ehdotukset ovat pysyneet samoina, mutta pykäliin ja perusteluihin on tehty runsaasti sekä teknisiä että sisällöllisiä muutoksia.

Ehdotetun lain tarkoituksena on tukea genomitiedon vastuullista, yhdenvertaista ja tietoturvallista käyttöä ihmisten terveyden hyväksi. Lakiehdotuksessa esitetään, että Suomeen perustetaan Genomikeskus, joka olisi genomitiedon käsittelyä ja terveyteen liittyviä geneettisiä analyysejä koskevien asioiden kansallinen asiantuntijaviranomainen. Genomikeskus sijoitettaisiin hallinnollisesti Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteyteen, siitä erilliseksi itsenäiseksi yksiköksi.

Genomikeskus ylläpitäisi ja hallinnoisi keskitettyä genomitietorekisteriä, jonne tallennettaisiin biopankkitoiminnan harjoittajien sekä palvelunantajien toiminnassa syntyvä genomitieto. Tiedon säilytys tapahtuisi korkeita tietoturvallisuusvaatimuksia noudattaen. Genomikeskuksen tietojärjestelmien tulisi olla sijoitettu Suomessa oleville palvelimille. Tällä varmistetaan kansallisesti tärkeän tietoaineiston turvaaminen poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta.

Lakiehdotus sisältää säännökset terveyteen liittyvien geneettisten analyysien suorittamisen edellytyksistä. Analyysin suorittaminen edellyttäisi suostumusta ja informointia mm. genomitiedon säilyttämisestä Genomikeskuksessa. Ihmisten oikeutta vastustaa genomitietojensa säilyttämistä Genomikeskuksessa ei rajoiteta. Lakiehdotus mahdollistaisi genomitietojen käytön myös sukulaisen hyväksi. Ihmisten pääsy omiin tietoihinsa toteutettaisiin antamalla tiedot nähtäväksi Genomikeskuksessa. Tulkinta genomitiedon merkityksestä annettaisiin terveydenhuollon kautta.

Lausunnot pyydetään jättämään osoitteessa lausuntopalvelu.fi. Lausuntoja voi lähettää myös osoitteeseen kirjaamo@stm.fi. Saatteeseen pyydetään laittamaan diaarinumero STM/071:00/2018 ja STM/2688/2018. Lausunnot pyydetään lähettämään 5.7.2019 mennessä. Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi-sivustolla ja hankerekisterissä. Lausuntopyyntö on nähtävissä myös sosiaali- ja terveysministeriön internetsivuilla osoitteessa <http://stm.fi/lausuntopyyntot>

Lisätietoja antaa:

Lakiehdotus: erityisasiantuntija Sandra Liede, etunimi.sukunimi@stm.fi, p. 029 516 3633

Terveysalan kasvustrategia: johtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, etunimi.sukunimi@stm.fi, p. 02951 63382

Osastopäällikkö

Tuija Kumpulainen

Erityisasiantuntija

Sandra Liede

LIITTEET

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Genomikeskuksesta ja genomitietojen käsittelyn edellytyksistä

JAKELU

Alueelliset eettiset toimikunnat
Yliopistosairaanhoidopiirit
Biopankkien osuuskunta FINBB
BBMRI.fi
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto VALVIRA
Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta TUKIJA
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Lapsiasiavaltuutettu
Eduskunnan oikeusasiamies
Oikeuskansleri
Tietosuojavaltuutettu
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtiovarainministeriö
Biotekniikan neuvottelukunta
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus FIMEA
Terveystieteiden tutkimuskeskus THL
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Viestintävirasto
Kyberturvallisuuskeskus
Kansaneläkelaitos KELA
Suomen Akatemia
Business Finland
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SITRA
Lääkäriliitto

Ålands hälso- och sjukvård
Kuntaliitto
Healthtech Finland
Suomen Bioteollisuus FIB
Tieteentekijöiden liitto
SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
Suomalainen lääkäriseura Duodecim
Suomen Potilasliitto
Sailab – MedTech Finland ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lääketeollisuus ry
Rinnakkaislääketeollisuus ry
Harvinaiset verkosto
Harso ry
Suomen perinnöllisyyslääkärit ry
Suomen Lääketieteellisen genetiikan yhdistys SLGY
Terveystoimittajat ry
CSC – Tieteen tietotekniikan keskus
Yliopistot, lääketieteelliset tiedekunnat
Bioetiikan instituutti
Arene
AKAVA
ETLA
Syöpäjärjestöt

TIEDOKSI

Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko
Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila
Erityisavustaja Satu Mäki-Lassila
Erityisavustaja Mira Hirvonen
Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee
Genomikeskustyöryhmän jäsenet
Biopankkilainsäädännön ohjausryhmän jäsenet
Toisiolein ohjausryhmän jäsenet
STM/Kirjaamo